
Kyrkomötet
Motion 2013:25
av Margareta Larsson

Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en nationell handlingsplan och nya budgetriktlinjer för att utöka Svenska kyrkans sociala roll i det svenska samhället.

Motivering

Fattigdom i samhället

Sverige har länge betraktats som ett föregångsland när det gäller vårt väl utvecklade välfärdssystem. Skattetrycket har vid tillfällen varit högst i världen och gett fördelar i form av begränsade ojämlikheter och små inkomstskillnader. Därigenom har samtliga medborgare, alltsedan våra mor- och farföräldrar började bygga upp trygghetssystemet, varit garanterade mat för dagen och grundläggande omsorg från vaggan till graven. Fattigdomen har under en period i vår historia i praktiken hållits till ett minimum.

Bilden av Sverige som ett rikt land där vi tar hand om varandra genom skattefinansierad välfärd är dock något som allt fler ifrågasätter. Detta fenomen har tvingat fram en förändrad verklighetsbild av ett krackelerande välfärdssamhälle, där det relativt höga skattetrycket, till trots, inte längre mäktar med eller prioriterar att garantera en grundtrygghet bestående av mat, bostad och levnadskostnader.

Den ökade fattigdomen i Sverige är ett begrepp som debatterats flitigt på sistone där en märkbar skillnad finns kring vad som bör inrymmas i begreppet fattigdom. I Sverige menar vissa att fattigdom inte finns utifrån att vi har välbyggda bostäder, socialt trygghetssystem och de flesta har råd med teknisk apparatur och kläder på kroppen. Oaktat detta saknar många, såväl ensamstående som familjer, egen försörjning och det är en växande grupp. Enligt min mening är det helt egalt, det som är intressant i vårt möte med de behövande är just deras behov, inte deras socioekonomiska etikett. Mätmetoder och definitioner saknar betydelse när barn och vuxna inte har tillräckligt med mat eller pengar för att betala hyran.

Fattigdom och den enskilde

Människors armod kan uppstå på flera olika sätt och har inte alltid att göra med långvarigt missbruk eller psykisk ohälsa. Det kan handla om individer som blivit utförsäkrade men som fortfarande är arbetsoförmögna och det kan handla om skuldtyngha fäder som efter en skilsmässa inte har pengar till mat till barnen. Ensamstående mödrar är även en stor grupp med otrygga anställningsformer, arbetslöshet och sjukdom. Utifrån den rörlighet som finns på arbetsmarknaden

idag är det också mer vanligt att familj och släkt inte längre bor på samma ort. Splittrade familjer orsakade av flera anledningar bidrar till att många i vårt land är rotlösa och står utan socialt nätverk.

Som sagts ovan är det av mindre betydelse om det är absolut fattigdom eller relativ, då alltfler tvingas avstå från alla extra utgifter som kan äventyra det dagliga behovet av mat och husrum. Som exempel kan nämnas att inte kunna bjuda en vän på mat i hemmet eller att inte ha råd att hämta ut nödvändig medicin. Det ska heller inte hållas för otroligt att mat i faktisk mening saknas på bordet i många svenska hem. Familjens ekonomi kan avgöras av valet att ha tagit bussen när det regnar; en sådan liten extra utgift kan visa sig förödande och innebära att mat saknas dagen innan lön.

Skam

I Sverige finns en attityd att fattigdom är något skamligt och föraktfullt. Detta visar sig särskilt vara kännbart för barn i skolåldern, där skolpersonal inte heller alla gånger handlar insiktsfullt med tanke på skolaktiviteter och insamlingar. Skammen av att inte längre kunna tillfredställa de mest primära behoven hos sin familj, trots eventuellt försörjningsstöd, är något de flesta försöker dölja in i det sista. Att öppet visa sitt armod och att tigga på gatan är för de flesta helt otänkbart och ska inte behöva förekomma. I vår kultur finns ett förhållningssätt om att bita ihop och hålla skenet uppe. Sitt armod är inget man talar om med vem som helst, varför denna ensamma börda blir för många övermäktig. Det finns en risk att man inte söker hjälp hos släkt, vänner, staten eller kyrkan förrän det nästan är för sent.

Svenska kyrkans roll

Alltfler vänder sig till kyrkan för ekonomisk hjälp, många gånger på uppmaning av socialsekreterare vilket borde ge en vink om att något hänt i Sverige. I sig inget ovanligt i samband med ekonomiska kriser, men denna gång är det även kombinerat med en budgetpolitisk konsolidering. Min farhåga är dock att det inte är tillräckligt många som söker hjälp i tid och att Svenska kyrkan inte har kapacitet att möta behovet om det ökar.

Att hjälpbehovet markant riskerar öka måste Svenska kyrkan ta på största möjliga allvar och se som en väckarklocka. Vi bör därmed öppna för en omprioritering av vårt hjälparbete när statens resurser inte räcker till och välfärdssystemet av olika anledningar krackelerat. En prioritering bör vara att använda medlemmars avgifter till större del på hemmaplan, istället för spridda skurar av internationellt bistånd i världens alla hörn. Även inom organisationen torde det finnas en del medel som kan omfördelas.

Före den moderna statens framväxt var den sociala omvårdnaden en av kyrkans viktigaste uppgifter. Men i och med folkhemmets utbyggnad reducerades detta uppdrag och kyrkans primära syssla blev istället att ta hand om människors tro och andlighet. Vänder vi blicken utanför Sverige så ser vi att religiösa organisationer ofta fyller en social och ekonomisk funktion i flera länder i Latinamerika, Afrika och Asien. Svenska kyrkan måste återigen ta sitt ansvar som en av de största enskilda aktörerna i Sverige. Svenska kyrkan finns representerad i hela Sverige och har djupa förgreningar i samhället. Med rätt finansiering kan Svenska kyrkan på ett avgörande sätt bidra till att mildra effekterna av den ekonomiska krisen och medföljande politiska åtstramningar.

Svenska kyrkan har ett ansvar gentemot sina medlemmar, utan krav, utan hänsyn till inläsnings effekter och fördelningspolitiska slagord. Svenska kyrkan behöver inte mycket mer än Matt. 25:35-40 i tider av ekonomisk oro. Det är uppenbart att Svenska kyrkan behöver se över sina prioriteringar, vad budgetmedlen används till och hur de används.

Utifrån den nuvarande utvecklingen i landet anser vi det vara aktuellt för Svenska kyrkan att frigöra mer medel till hjälp för enskilda och familjer i ekonomiskt trångmål. Förvisso är det inte tänkt att kyrkan ska ersätta familjens, släktens eller statens ansvar, utan komplettera detta då människan står ensam eller fallit mellan stolarna. Kyrkan kan därmed fungera som en brygga när andra instanser inte kan leverera snabbt nog eller i tillräcklig utsträckning. En nationell handlingsplan för att stävja akut fattigdom i landet är en nödvändighet. Därför måste vi ge incitament och ekonomiska medel till församlingarna runt om i landet för ökad förmåga att hantera den socioekonomiska och andliga nöd som sprider sig i vårt land.

Enligt min mening måste prioriteringar nu göras för att öka förtroendet för Svenska kyrkan. En närvaro och ett engagemang i vårt eget närområde medverkar dels till att den ekonomiska och andliga nöden kan stävjans, dels till att öka förtroendet för Svenska kyrkan. Det sistnämnda är en förutsättning för kyrkans framtida existens med tanke på att allt fler medlemmar väljer att lämna Svenska kyrkan. Jag ser därför anledning till att regelverket ses över till förmån för att möta de behov som gett sig till känna.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)